

**Упровадження особистісно орієнтованого підходу
при підготовці майбутніх фахівців медичної та фармацевтичної галузі:
історико-педагогічний аспект**

Лутаєва Т.В.

*Кафедра педагогіки та психології,
Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна
t.lutaeva@gmail.com*

Нова парадигма розвитку освіти актуалізує необхідність урахування в педагогіці вищої школи запитів особистості, потреб суспільства і держави; спрямовує освітян на створення у навчальному закладі належного особистісно-гуманістичного середовища. Аналіз наукової літератури свідчить, що вітчизняні вчені, вивчаючи сутність та шляхи упровадження особистісно орієнтованого підходу при підготовці майбутніх фахівців, звертають увагу на необхідність характеристики витоків досліджуваного явища (С. Подмазін, В. Рибалка, С. Сисоєва та ін.).

Мета даних матеріалів – висвітлення педагогічної спадщини науковців Слобожанщини ХІХ – поч. ХХ ст. в контексті проблеми упровадження особистісно орієнтованого підходу при підготовці майбутніх фахівців медичної та фармацевтичної галузі.

Пошук шляхів педагогічного впливу на особистість студента був характерним для кращих представників професорсько-викладацького складу медичного та фізико-математичного факультетів Харківського університету, на яких відбувалася підготовка працівників медичної та фармацевтичної галузі.

У Харківському університеті прагнення до саморозвитку прищеплювалося молоді під час святкових публічних урочистостей (актів) з приводу завершення й початку навчального року. Традиційно, на тих засіданнях професори виголошували промови, що надалі друкувалися й навіювали молоді думки про напрями самовдосконалення.

Перший професор фармакології в Харківському університеті, Г. Риндовський (1814-1898), прикладом власної життєдіяльності допомагав майбутнім фахівцям медико-фармацевтичної галузі знайти місце в житті, усвідомити власні ціннісні орієнтації, стимулював у них прагнення до самоосвіти. Він був одним із засновників Харківського медичного товариства, благодійного товариства, ботанічного саду [3, с. 31].

Вивчення педагогічної спадщини А. Краснова (1862-1915) дозволяє свідчити, що пропозиції щодо удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців на базі вищих навчальних закладів були обґрунтовані вченим на основі усвідомлення теорії та практики організації освіти в різних регіонах світу. Дієвими умовами розвитку особистості майбутнього фахівця учений вважав цілеспрямоване навчання й виховання молодих людей лише при постійному співробітництві з ними, з їх середовищем, а також формування готовності діяти самостійно разом із наставником. Так, визнаючи в «Письмах к родителям» (1911 р.) неспроможність студентів під час екзаменів з ботаніки

демонструвати уміння застосовувати теоретичні знання, учений пояснював цей феномен відірваністю освіти від реалій життя, відсутністю серед викладачів зацікавленості у педагогічному впливі на кожную особистість. Узагалі, роль педагога, здатного мотивувати представника молодого покоління «до розвитку душі паралельно з розумом та зовнішністю», Андрій Миколайович вважав вирішальною у справі організації вітчизняної освіти [2].

Помітним у процесі формування спрямованості майбутніх фахівців медико-фармацевтичної галузі на успішну професійну діяльність був вплив магістра фармації А. Чирікова (1849-1912). Відомо, що вчений брав активну участь у роботі Харківського фізико-хімічного товариства, залучаючи студентів до участі у його роботі, що позитивно впливало на розвиток їх особистості, надавало можливість проявити власні здібності на ниві науки [4, с. 44].

Аналіз роботи В. Данилевського (1852-1939) «Врач, его призвание и образование» (1921 р.) свідчить, що вчений надавав величезного значення формуванню світогляду майбутнього лікаря [5]. Науковий пошук також дозволяє констатувати наявність в педагогічній спадщині ученого розмірковувань стосовно доцільності організації групових видів діяльності студентів. Василь Якович наполягав, що групова діяльність студентів у процесі засвоєння змісту певної навчальної дисципліни вимагає «чесних стосунків між студентами та викладачами» [1] та не повинна заважати пошуку підходів до окремих особистостей з метою їх професійного розвитку. Професор акцентував увагу на тому, що будь яка освітня інновація повинна бути раціонально обґрунтована та забезпечувати ефективне досягнення освітніх цілей.

Таким чином, науковці Харківського університету вже в ХІХ – на початку ХХ ст. висували ідеї щодо доцільності упровадження дій, засобів, які забезпечували саморозвиток студента, на практиці створювали умови для самореалізації особистості майбутнього фахівця, що мало задовольнити потреби студентів і суспільства в цілому. Педагогічні ідеї та досвід освітян Слобожанщини щодо можливості врахування психологічних й індивідуальних властивостей особистості можуть бути використаними сучасними викладачами при реалізації особистісно орієнтованого підходу у навчанні.

Література

1. ДАХО. Ф. Р-5810 – Матеріали приватного архіву В. Данилевського. – Оп. 1. – Спр. 152.
2. Краснов А. М. Письма к родителям / А. М. Краснов // Южный край. – 1911. – 4-17 июня.
3. Славетні імена Національного фармацевтичного університету. Ректори та професори : нариси про життя та діяльність видатних учених національного фармацевтичного університету / за ред. чл.-кор. НАН України, проф. В. П. Черних. – Х. : Прапор, 2005. – 200 с.
4. Фармацевтический Вестник. – 1903. – № 24.
5. Пример служения. Сборник трудов В. Я. Данилевского и материалов его деятельности / Сост. О. М. Белецкая. – Харьков : Изд-во «Форт», 2007. – 528 с.